

להתמודד ולהחליט

קשיים והתאבטויות בדרך לתרומת איברים

ההחלטה הקשה ביותר

מתאמת ההשתלות

מתאמת השתלות היא אחת מוסמכת אקדמאית שעברה הכשרה מקצועית מיוחדת. בכל בית חולים בארץ נמצאת מתאמת השתלות שתפקידה לאתר מועמדים לתרומת איברים מקרב אלה העומדים בקריטריונים הרפואיים ושנקבע שמתו מוות מוחי. משאית מועמד לתרומה פועלת המתאמת בשני מישורים מרכזיים: (1) ליווי משפחתו של המועמד בעת ההודעה על המוות, ובהמשך - פנייה בבקשה לתרום איברים. (2) תיאום מורכב של הטיפול הייחודי לשימור האיברים המיועדים לתרומה.

1

בעוד אנחנו יושבים, המומים ולא מאמינים, התקרבה אלינו בשקט אפרת, שהציגה את עצמה כמתאמת ההשתלות של בית החולים, ושאלה אם אפשר לדבר אתנו, הסכמנו. אפרת הסבירה לנו שוב שאלון מת **מוות מוחי**. לבו אמנם עדיין פועם והוא נושם באמצעות מכונת ההנשמה, אך גזע מוחו ניזוק והוא לא יתעורר לעולם. אפרת המשיכה ואמרה שלמרות האסון הנורא הפוקד אותנו יש לנו, לבני משפחתו של אלון, הזדמנות נדירה לסייע לאנשים אחרים אם נסכים לתרום את איבריו. הסתכלתי בזעזוע על נעמה אחותי ועל הוריי, זה נשמע נורא. הבטתי באלון - הוא נראה כה שלו, כה שלם, לקחת ממנו חלק? לא יכולתי אפילו לחשוב על כך.

2x

אפרת הובילה את אבא ואימא לחדר קרוב. מבעד לדלת הסגורה שמענו פרץ בכי, ואחרי דקות ארוכות הם יצאו החוצה ונפרדו בעצב מאפרת מתאמת ההשתלות. אחרי לכתה הם סיפרו לנו שהם הסבירו לה שהם פשוט אינם מסוגלים אפילו לדבר על תרומת איבריו של אלון, "כרגע יש לנו צורך וגם חובה להתאבל על אלון - וזה הדבר החשוב לנו ביותר. כל מה שאנחנו יכולים לחשוב עליו הוא להביא את האובדן למנוחת עולמים".

אם זוהי בחירתכם עברו לחלקו התחתון של עמוד זה - לקטעים "סוף דבר - אפשרות א" ו"הצד השני של המטבע"

כיצד המשיך הסיפור? בחרו באחת משתי האפשרויות.

2b

אפרת הובילה את אבא ואימא לחדר קרוב. מבעד לדלת הסגורה שמענו שאימא פורצת בבכי. אם עד עכשיו לא הבינה את משמעות בשורת האיוב וחיכתה שאלון יתעורר, נראה שעכשיו היו הדברים חד-משמעיים וכואבים פי כמה. גם אנחנו, האנשים שבחוץ, בכינו אתה. אבא ואימא יצאו מהחדר להפסקה של רבע שעה עד שאימא תירגע. אחר כך הם חזרו לחדר וקראו לנעמה, ליואב ולי להצטרף - הם רצו שנהיה שותפים להחלטה. אפרת, מתאמת ההשתלות, דיברה על בדיקות שיש לערוך כדי לברר האם נוכל לתרום את איבריו של אלון לאנשים אחרים, ואם כן, אילו איברים. אימא עדיין התחלחלה מהרעיון שיחתכו את אלון שנראה כל כך שלו ושלם, כמעט חי! אבל אבא הסביר לה שוב שבעצם הוא מת לגמרי. מתאמת ההשתלות הסבירה שיתכן שנוכל להציל את חייהם של אנשים אחרים או לשפר מאוד את איכות חייהם. אפרת הוסיפה שהניתוח להוצאת האיברים כמעט ואינו פוגע במראה הגופה ושלא יהיה כל צורך לעכב את סידורי הקבורה. נעמה אחותי פנתה אל אימא ושאלה "אלון שלנו כל כך אהב לעזור לכל אדם, האם הוא לא היה רוצה לעשות את הדבר הגדול ביותר - לתת חיים לאדם אחר?". אפרת מתאמת ההשתלות ניסתה להקל עלינו את ההתמודדות עם המצב הקשה ושאלה אם אנו יודעים האם היה לאלון כרטיס תורם של אגודת "אדי"? אבא חיטט בתיקו של אלון, זה שנמצא במקום התאונה, והוציא ממנו בידיים רועדות את הארנק. הוא פתח את הארנק וחיפש בו, אימא הביטה בו בעיניים קרועות.

מוות מוחי

מוות מוחי הוא הפסקת פעילותו של גזע המוח האחראי על פעולתן של כל מערכות הגוף: זרימת הדם, הדופק והנשימה. אי אפשר להחיות אדם לאחר שנקבע לו מוות מוחי, ולמעשה מבחינה רפואית זהו מוות לכל דבר. במצב של מוות מוחי ניתן לעתים לשמר באופן מלאכותי את תפקודם של חלק מהאיברים. זהו הזמן להנצלת האיברים, לאחר מכן יפסיקו האיברים לתפקד ולא ניתן יהיה להשתיל אותם.

כיצד המשיך הסיפור? בחרו אחת משתי האפשרויות.

3x

אבא הוציא מתוך הארנק כרטיס תורם של "אדי" והסתכל על אימא...

3b

אבא חיפש וחיפש, ליד רישיון הנהיגה - לא, גם שם לא היה כרטיס. הוא הסתכל על אימא...

אם ברצונכם להמשיך במסלול זה עברו לחלקו התחתון של עמוד 2 - "לאלון לא היה כרטיס תורם"

אם ברצונכם להמשיך במסלול זה עברו לחלקו העליון של עמוד 2 - "מוצאים את הכרטיס"

הצד השני של המטבע

במקצועה, נקבעים הטיפולים על פי משמרות העבודה שלה וכך ניתנת לה אפשרות להמשיך, עד כמה שאפשר, באורח חיים רגיל. ראניה צריכה להקפיד על דיאטה מיוחדת והיא מוגבלת אפילו בשתיית מים. ראניה עדיין אינה נשואה. כאשר בחרים שומעים על מצבה הבריאותי הם מתרחקים ממנה. היא חולמת כי לאחר ההשתלה תוכל להתחתן ולהקים משפחה.

מאיה, בת 35, חולה במחלה שפגעה בשריר הלב שלה. המחלה מתבטאת באפיסת כוחות ובקשיי נשימה עד כדי חוסר יכולת לצעוד כמה צעדים. מובן שבמצבה זה מאיה אינה מסוגלת ללמוד או לעבוד ואפילו לא לטפל בבתה תמר בת 6. מאיה זקוקה בדחיפות להשתלת לב, אולם מכיוון שטרם אותר לב המתאים להשתלה בגופה שוקלים הרופאים להשתיל בגופה לב מלאכותי. בעזרת הלב המלאכותי תוכל מאיה להמשיך לחיות עוד 7-8 חודשים בתקווה שבמהלכם ימצא עבורה לב אמתי.

אורי ראניה ומאיה עדיין מחכים לשיחת הטלפון המיוחלת. תרומת איברים מגופו של אלון עשויה הייתה לעזור להם, אך בשל סירוב המשפחה נמנעה מהם גם הפעם ההזדמנות לזכות באיבר להשתלה.

אורי, ראניה ומאיה מחסירים פעימה בכל פעם שמצלצל הטלפון בביתם, ומתאכזבים בכל פעם שמתברר שעדיין לא התקשרו לבשר להם שאותר איבר מתאים עבורם.

אורי, בן 16, מאזור ירושלים מחכה כבר שנתיים להשתלת כבד. כשהיה בן 10 חלה אורי בשחמת הכבד, מחלה הגורמת לפגיעה בתפקודו התקין של הכבד. במשך כמה שנים הצליחו הרופאים לעכב את התפתחות המחלה, אך כבר לפני שלוש שנים קבעו כי הסיכוי היחיד של אורי להחלים הוא השתלת כבד. בשנה האחרונה התדרדר מצבו של אורי, הוא הפסיק ללכת לבית הספר ואף ללמוד בבית באמצעות המחשב הוא מתקשה. הוא עייף מאוד ומתקשה בתנועה בשל בצקות בידיו וברגליו. חולה במצבו של אורי יכול להחזיק מעמד בחיים לא יותר מ-7-8 שנים.

ראניה, בת 25, מיישוב בגליל ממתינה להשתלת כליה. כליותיה של ראניה נפגעו קשה ממחלת כליות שהתגלתה עוד בילדותה. מאז שהתדרדר מצבה עד כדי אי-ספיקת כליות, לפני ארבע שנים, היא מטופלת בדיאליזה - מכונה המנקה את הדם מחומרי הפסולת. הטיפול נערך שלוש פעמים בשבוע למשך 4 שעות. כיוון שהיא אחת

סוף דבר אפשרות א'

אלון נקבר עם כל איבריו. המשפחה סירבה לתרומת איברים. בכל פעם שאני מגיע לקבר של אלון אני מדמיון אותו כפי שהיה בבית - שלם, חי, נושם, וזה מנחם אותי קצת.